UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm LXIIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96520

Visual Library

in d.l.commodiſsimè, nec placet, ꝙ ille text. corriga tur per d.l.fin. quia iuris correctio euitanda eſt capi. cum expediat de electio. in 6. l. præcipimus C. de appella. & l. iubemus C. de teſtamẽ. † Vnde dico, prout eſt de mente Bar. in d.l. commodiſsimè, quem cæteri ibi communiter ſequuntur, & in d.l.fi. ꝙ ideo in d.l.fin. prouiſio facta de filio naſcituro poſt mortẽ teſtatoris extenditur ad caſum, quo naſcetur in vita, quia teſtator cogitauit, & putauit filium omnino de bere naſci poſt mortem ſuá, quia credebat ſe inconti nenti moriturum, ſecus ſi putaſſet illum naſciturum in vita etiam, vel dubitaſſet, quia tunc non extende retur ad alium caſum d.l. commodiſsimè, ſed in ter minis noſtris nõ apparet, ꝙ teſtator putauerit filios, aliquem ex filijs ſuis omnino debere prædecede re teſtatori, immo putauit vtrunque caſum, vel dubitauit, vt ſupra diximus, ideò non debet extendi ad alium caſum nõ expreſſum, vel poteſt dici, quòd caſus dictæ l.fina. & dictæ l. commodiſsimè ſunt peni tus diuerſi, non autem aduerſi, nam in l. commodiſ ſimè facta fuit inſtitutio de filio naſcituro viuo teſta tore, & non extenditur ad filium natum mortuo te ſtatore, ſed in l. final. facta fuit inſtitutio de filio, qui natus fuerit intra decem menſes poſt mortem teſta toris, quæ verba intra decem menſes exponuntur, hoc eſt, ante decem menſes, qui ſequũtur poſt mor tem teſtatoris, vt ibi not. Vnde ſiue filius editus fue rit in vita, ſiue poſt mortem teſtatoris, verificantur verba, vt de ſe patet, quia verum eſt ipſum natum fuiſſe ante decem menſes, qui ſequuntur poſt mor tem teſtatoris; & ideò inſtitutio habet locum in vtro que caſu. Secundo in dicta l.fin. facta fuit inſtitutio de filio qui intra decem menſes ꝓximos mortis teſtato ris natus fuerit, & tũc ſiue naſcat in vita, ſiue ĩ morte, habet ad inſtitutionẽ, ꝗa verba comprehendunt ex preſſe vtrunque caſum, & vt dicit Aret. in lege quã do in vltima in fi. verb. ff. de acquirẽ. hæredita. ꝑ text. in lege 3. in princip. & ibi Bartol. ff. de adimen. legat. In dubio, quando verba teſtatoris poſſunt referri ad vtrunque, intelliguntur referri ad caſum, qui euenerit, & hoc modo poteſt euitari text. in dicta l. final. reliqua ad intelligentia illius tex. vide, vt per docto. in dicta l. final. & in d.l. commodiſsimè. ¶ Aliud etiam vltra ſuperius allegata prædictæ concluſioni videtur mul tum aduerſari, Nam doct. vt etiam tetigi ſupra, vidẽ tur cõcludere in dicta lege prima de vulg. & pupilla. & ibi per Ioan. de Imol. & per eum in dicto capitulo Raynutius, & in dicta l. ſi mater in fi. & refert, & ſequi videtur dominus meus Soz. in dicta lege prima in ſe cunda quæſtione princip. in 3. limit. qui dicit moder nos ibi hoc ſequi, ꝙ ſi fiat ſubſtitutio, ſi inſtitutus præ deceſſerit teſtatori, talis ſubſtitutio porrigitur etiam ad caſum, quo filius inſtitutus moriatur poſt mortẽ teſtatoris, quod videtur contra concluſionem ſupra traditam. Sed dici poteſt, ꝙ hæc opinio, de qua ſu pra, quam aliqui affirmant magis communem, eſt valde dubitabilis, & plures, & infiniti maximæ aucto ritatis, & vt arbitror, magis commnniter ſcribentes tenent contrariam, quos omnes retuli ſupra, nam eſ ſet extendere ſubſtitutionem de tempore ad tẽpus, quod de iure non licet, vt ſupra, & dicit dominus meus Soz. in dicto conſilio 77. incipien. viſis in fi. 4. colum quia caſus ſi filij prædeceſſerint teſtatori, & caſus, ſi ſuperuixerint, ſunt caſus diſsimiles, igitur diſpo ſitio facta in vno caſu non extenditur ad alium di cta l. commodiſsimè, per quam ita dicit Bartol. in dicto §. & quid ſi tantum, vel ſecundo dato, ſed non conceſſo, quòd illa opinio eſſet verior, dico illam procedere, quando inſtitutus decederet poſt mortem teſtatoris nondum adita hæreditate, & antequam effectus eſſet hæres, & ita omnes faten tur, & loquuntur in locis præallegatis, & expreſsè per dominum meum in dicto conſilio 77. in quin ta columna ibi poſtremo, quia tunc diceretur fieri extenſio de vno caſu vulgaris ad alium caſum eiuſ dem vulgaris, ſecus ſi moreretur poſt obitum teſta toris, & poſt aditam hæreditatem, vt videntur præ ſupponere omnes docto. quia tunc diceretur fieri extenſio ad caſum penitus diſsimilem, & oppoſi tum, videlicet ad caſum ſubſtitutionis fideicom miſſariæ, quæ habet locum poſt aditam hæredita tem, vel quando habetur pro adita dicta l. cohæredi §. cum filiæ cum ſimilibus, quæ ſupra plenè allega ui, & ex his ſit expeditum iſtud ſecundum difficilli mum dubium. ¶ Nec virtute clauſulæ codicillaris
40 poſſunt iſti admitti: per fideicommiſſum, † quo niam clauſula codicillaris operaẽ, quòd illud, quod non poteſt ex teſtamento deberi ex defectu validita tis teſtamenti, debeatur per fideicommiſſum à ve nientibus ab inteſtato, non autem operatur, quan do illud non poteſt deberi ex teſtamento ex defe ctu voluntatis teſtatoris, eo quia non euenit caſus prouiſus à teſtatore, quoniam ſicut tunc non de beretur ex teſtamento, ita etiam non deberetur virtute clauſulæ codicillaris, cuius virtute non de betur aliquid, niſi quando ex teſtamento debeba tur, ſi teſtamentum valuiſſet, vt declarat Barto lus in l. prima in prima quæſtio. ff. de iur. codicill. & habetur in authentica ex cauſa C. de liberis præ teritis; & iſto argumento vtitur dominus meus So zinus in dicto conſilio ſeptuageſimoſeptimo in vl timis verbis propriè in terminis noſtris. Idemque voluit Ioannes Andre. in addition. ad Speculat. in titulo de teſtamentis in §. 1. in vltim. additio. ma gna in 3. quæſtio. poſt medium, ibi, nec iuuaret, ſi clauſula illa eſſet appoſita, vbi concludit, quod clau ſula codicillaris non operatur, quando deficit vo luntas teſtatoris, vt quia caſus ſit omiſſus, ſed quan do deficit ſolemnitas. Et ita ex prædictis concluden dum eſt ad fauorem filiorum dicti Iacobi contra fi lios olim domini Feliſij. Laus Deo.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum valere non poteſt, niſi grauatus ſuperuiuat te ſtatori, & hæreditas fuerit adita, vel habita pro adita.*

2 *Conditio, ſi contigerit aliquem ex filijs inſtitutis prædecedere teſtatori ſine filijs maſculis, appoſita in ſubſtitutione facta per hæc verba vulgariter, & per fideicommiſſum, debet diuidi in duas partes, vt fideicommiſſum valeat, & quomodo:*

Quod an verum ſit, videas numero 3. & quomodo, ſi diuidere tur, diuidi poſſet num. 6.

Citatio, & mandatum vnicum iudicis, & laudum arbitri ſcin ditur, & ſeparatur.

3 *Conditio quæ, & quando poſſit diuidi, & quæ non, & num. 5.*

4 *Cõditio ĩpoſſibilis de iure, ſiue de natura vitiat, & nõ vitiat: im poſſibilis autem ratione perplexitatis vitiat, & non vitiatur.*

Conditio impoſſibilis ratione perplexitatis vitiat diſpoſitionẽ, quatenus impoſſibilitas ſe extendit, & non vitiatur.

5 *L. ij. ff. de hæred. inſtituen. declaratur.*

7 *Conditionibus pluribus poſitis reſpectiuè ad aliud, etiam ſi cen ſerentur appoſitæ alternatiuè, & multò magis ſi copulatiè eſſent expreſſæ, omnes debent adimpleri.*

8 *Hæc verba, & per fideicommiſſum in ſubſtitutione appoſita quandoque fruſtatoria eſſe, nihilq; operari demõſtratur, etiam ſi de voluntate teſtatoris expreſſa eſſent.*

Subſtitutus per fideicommiſſum non poteſt admitti, grauato pre decedente teſtatori, & hæreditate non adita.

9 *Multa quãdoq; à teſtatore apponunẽ, q̃ vitiãtur, vel vitiãt, maxi me qñ ꝑ modum cõditionis exprimuntur ea, q̃ impoſſibilia ſecun dũ naturã, vel de iure, vel de facto, vel ratione perplexitatis.*

10 Conditio, ſi contigerit aliquem ex filijs inſtitutis prædecedere ſine filijs ipſi teſtatori, expreſſa in ſubſtitutione facta etiam per fideicommiſſum, dicitur quoad fideicommiſſum impoſsibilis ratione perplexitatis, & non aliter, & nu. 13.
11 Conditio impoſſibilis de iure quæ dicatur.
12 Impoſſibilitas de facto quæ dicatur.
Prædecedere patri dicitur quidem contra ordinem naturæ, ſed non impoſſibile.
13 Impoſſibilitas ratione perplexitatis quæ dicatur.
Viuentis nulla eſt hæreditas.
14 Subſtitutus per fideicommiſſum ad hoc, vt poſſit admitti, quid requiratur.
Teſtatori inducenti perplexitatem in ſua diſpoſitione conditionem apponendo eſt imputandum.
15 Conditio impoſſibilis de iure, quam teſtator credit eſſe poſſibilem, vitiat diſpoſitionem, & quando.
Geminatio, & repetitio quid operatur.
16 Subſtitutio ſi facta ſit vulgariter, pupillariter, per fideicommiſſum ſub conditione, ſi contingeret aliquẽ ex filijs inſtitutis prædecedere ſine filijs ipſi teſtatori, quoad ſubſtitutionem fideicõmiſſariam illud tempus in cõditione expreſſum ad vulgarem tantum reſtringitur, aut habetur pronon adiecto, & an hoc verum ſit nume. 18.
17 Prohibitio alienationis facta, quoad prohibitus viueret, cum hac ratione adiecta, quia voluit, ꝙ bona ſua nunquam de ſuo nomine exeant, dicitur perpetua etiam poſt mortem prohibiti; & quare num. 19.
Ratio expreſſa in prohibitione ampliat dictum, & prohibitionem vltra verba expreſſa.
19 Bar. in l. pater. §. fundum. ff. de lega. 3. declaratur.
20 Ratio diſpoſitionis ampliat diſpoſitionem, & plus ſola poteſt, quàm ipſa diſpoſitio.
Ratio facit dictum intelligi.
21 Conditio in diſpoſitione quodammodo importat cauſam, & rationem finalem diſpoſitionis, eaque ceſſante, debet etiam diſpoſitio ceſſare.
22 Ratione exiſtente ſpeciali, & dicto generali, ratio potius dictũ generale reſtringit, quàm ea per dictum generale amplietur: & è contra dictum ſpeciale ampliatur per rationẽ generalẽ.
23 Ratio ſtatuti magis attendenda, quàm verba.
24 Conditio, & ratio ſunt eiuſdem virtutis.
25 Dictio fortè ſtat implicatiuè, & in caſu contrario implicat.
26 Ponit dubitationem facti, & non iuris.
27 Et operatur, vt diſponens ſe reſtrinxiſſe nõ videatur ad caſum expreſſum tantum, nec alios caſus ſimiles excluſiſſe.
28 Verba relata ad perſonam intelliguntur ſecundum naturam, & conditionem perſonæ.
29 Dictio fortè non ſemper ſtat implicatiuè, ſed quandoque veritatem, & quandoq; dubitationem denotat.
30 Conditio appoſita inter duas diſpoſitiones, aut perſonas refert ſolum ad illam, cui magis conuenire poteſt, & non ad aliã, cui nullo modo, vel vniformiter conuenire non poteſt.
31 Conditio appoſita in prima diſpoſitione nunquam intelligitur repetita in ſequenti ẽt propter dictiones repetitiuas, quando talis cõditio de iure, ſeu de facto ſequenti diſpoſitioni nõ cõgruit.
32 Relatio non fit ad omnia, vbicunque non eſt eadem ratio, & maximè quando referendo ad omnia actus vitiaretur.
Clauſula in fine poſita an referatur ad omnia præcedentia, remiſſiuè.
33 An quid veniant ex virtute repetitiua, an verò ex virtute cõprehenſiua ex ꝓpria ſignificatione verborũ generaliũ; differt.
34 Act⁹ remãet pur⁹, vbicũque cõditio pri⁹ appoſita ĩ eo nõ repetit.
35 In repetitione conditionis aut tota conditio, prout eſt ſcripta, repetitur, aut nullo modo repetitur.
Conditio, & tempus qualiter repetantur, remiſſiuè.
36 Conditio, quæ etiam vniformiter non poteſt referri ad omnia, ſi apponatur poſt omnium expreſſionem, pariter refertur ad omnia, quamuis diuerſimode, & difformiter, & quoad vnum validè, & quoad aliud inualidè.
37 Et multo magis, ſi ante expreſſionem omnium eſſet appoſi[ta]
38 Actus, præcedens ad ſequentes, vt in omnes influat, poti[us] eſt, quam è conuerſo.
39 Conditio appoſita per verba generalia circa inſtitutionem [...] dum non cenſetur in ſubſtitutione repetita, & è contra.
40 Secus ſi ante, vel poſt inſtitutiones, & ſubſtitutiones eſſet [...] tio appoſita.
41 Interpretatio, vt actus valeat etiam rẽijciẽdo impoſſibilita[tes] quæ impedirent, non fit, quando actus eſſet factus ſub condi[tio]ne impoſſibili ratione perplexitatis.
42 L. mulieri, & Titio. ff. de conditio. & demõſtration. declara[tur].
43 Conditio impoſſibilis de iure non vitiat actum, ſed vitiatur [qua]tenus eſt impoſſibilis, & quatenus ẽ poſſibilis, valet, facitq[ue] actum conditionalem.
44 Subſtitutio facta ĩ reſiduo toto bonorũ ſue hrditatis, & [...] filiorũ inſtitutorũ ꝑdecedentium, qualis dicatur, & nu. [...]
Subſtitutio vulgaris habet locũ ante, & nõ poſt aditi[onem].
Per aditionem hæreditatis bona efficiuntur hæredis [...] & deſinunt eſſe bona teſtatoris.
45 Dictio ſic eſt relatiua, & repetitiua cum omnibus qua[litatibus] præcedentibus, & importat idem, quod ſimiliter.
46 Repetitio quando fit per aliquam dictionem repetitiuam [intelli]gitur facta cum omnibus qualitatibus præcedentibus.
47 Dictio ſic quando ſtet limitatiuè.
48 Perſona extrinſeca, & non expreſſa nunquã eſt ſubintel[lecta].
49 Filij in vita patris à iure reputantur quodammodo domi[ni] [...] bona patris etiam ipſo viuente cenſentur etiam eſſe filio[rum].
50 Per ſubſtitutionem vulgarem, & fideicommiſſariam ſucce[ditur] ſoli teſtatori, & non hæredi grauato, neque in eius bonis.
Subſtitutio facta in bonis, & hæreditate grauati decedent[is] [nul]lo modo dicitur fideicommiſſaria.
51 Dictiones aduerſatiuæ ſemper aduerſantur, retentis termi[nis] præcedentibus.
52 Conditio appoſita per verba aduerſatiua intelligitur [...] bus diſpoſitionibus poſt illa verba aduerſatiua.
53 Reſidui appellatio totũ cõtinet, qñ de parte aliter [...]

EPITOME.

EPITOME CONSILII habetĩ [...] dẽti; quia etiam in hoc de eadem re, & cauſa [...]

CONSILIVM LXIIII.

POST editum præcedens conſilium [...] nulla adhuc adducuntur, quæ primo a[...] ctu cõtra filios Iacobi de Mondin[...] biã facere videntur; & primo cũ inten[tio]nis fuerit ipſi⁹ teſtatoris velle facere fideicõmiſ[ſum] vt clarè inferũt illa verba, & ꝑ fideicõmiſſum &c. &
1 † fideicõmiſſum valere nõ poſſit, niſi grauatus ſuper[ui]uat teſtatori, & adita fuerit hrditas, vel habita fue[rit] ꝓ adita, vt l. ille à quo §. ſi teſtamento, l. ita tamẽ § ſi pater filium. ff. ad trebellianũ cum ſimilibus, ſeq[ui]
2 tur, † ꝙ illa conditio, ſi contigerit aliquem ex [filijs] inſtitutis fortè prædecedere ipſi teſtatori ſine [filijs] maſculis &c. quæ tota ſimul vnita diceretur [impoſ]ſibilis, & redderet fideicõmiſſum inane, ne a[...] reat, & vt fiat interpretatio, vt fideicommiſſum [va]leat, iuxta textum in l. quoties ff. de rebus dubijs, [...] diuidenda in duas conditiones, ſicut aliàs diuid[itur con]ditio, ſeu inſtitutio, vt inſtitutio ipſa valeat in [...] 2. ff. de hæredibus inſtituendis, & quemadmodum [...] citatio, ſeu mãdatum vnicum iudicis ſcinditur, & [ar]bitri laudum ſeparatur, vt in c. cũ dilecti de dolo, & [con]tu. & in l. celſus ff. de arbit. Duę. n. ſub hac forma [...] conceptione verborũ dicentur cõtineri cõditio[nes] prima, ſi ꝯtigerit aliquẽ ex filijs inſtitutis ꝑdece[dere] ipſi teſtatori ſine filijs, & hæc conditio ad a[...] vulgari, quia caſum vulgaris propriè continet, [...] tè dixi in conſilio præcedenti, alia, & ſecũda e[...]

contig[...]

ntigerit aliquē ſimpliciter p̄decedere ſine filijs,nul-
a facta mētione de teſtatoris pſona:& hæc cōditio ī-
telligitur de p̄decedēte nō ipſi teſtatori, ſed alijs filijs
inſtitutis,& ſic de p̄decedente fratribus cohęredibus,
& iſta conueniet,& adaptabitur ab ſubſtitutionē fidei
commiſſariam,& ſic ad illud verbū, & per fideicōmiſ-
ſariam,& ita diuidendo conditionem iſtam, vt dictum
eſt, valebit ſubſtitutio,vt vulgaris, Item valere pote-
rit fideicōmiſſaria,nec aliquid aduerſabitur.Huic
argumento multis modis poteſt reſponderi, & pri-
mo, † ꝙ conditio poteſtatiua collata in poteſtatem
eius cui relinquitur,non poteſt diuidi, ſiue conſiſtat
in dando,ſiue in faciendo, niſi ſecundum quod habe
tur in l.cui fundus ff. de condi. & demon. & in l.pen.
de conditio. inſert. conditio autem caſualis con-
ſiſtens ſub aliquo futuro euentu, quæ confertur in ali
quam aliam rem extrinſecam ab eo, de quo fit diſpo
ſitio, non poteſt vllo pacto diuidi,nec ſcindi,ſed ſoli
dum debet adimpleri l. ſi ita fuerit la prima ff. de ma-
numiſſam.& habetur in dicta l.j.& hæc eſt doctr.Bar.
in l.ſtichum,qui meus erit ff.de leg.j. Sed in caſu no
ſtro conditio illa , ſi contigerit aliquem ex inſtitutis
prædecedere ipſi teſtatori &c.eſt caſualis, & confer-
tur in aliam rem extrinſecam , & diuerſam ab eo,de
quo fit diſpoſitio, videlicet in mortem hæredum p̄-
decedentium ipſi teſtatori , ergo non poterit diuidi,
nec ſcindi in duas: & quamuis hæc vnica conditio di
uerſis reſpectibus poſsit dici poſsibilis,& impoſsibi-
lis,videlicet poſsibilis reſpectu vulgaris, & impoſsibi
lis reſpectu fideicommiſſarię,& pupillaris, quoniam
pupillaris,& fideicommiſſaria nō poſſunt habere ef-
fectum in caſu,quo ille,cui facta fuit ſubſtitutio, præ
decedit ipſi teſtatori per ea , quæ plenè ſuperius di-
cta, & probatur ex præmiſsis,tamen propter hoc cō-
ditio iſta non debet diuidi, ſed illo reſpectu , quo eſt
poſsibilis,debet adimpleri,ad hoc , vt actus effectum
ſortiatur,reſpectu verò,quo eſt impoſsibilis, regulari,
& intelligi debebit ſecundū naturam ſuæ impoſsibi-
litatis, † quoniam ſi erit impoſsibilis de iure , ſiue de
natura,vitiabitur,& non vitiabit,ſi verò impoſsibilis
ratione perplexitatis, vitiabit,& nō vitiabitur,vt vo-
luit Barto.poſt glo.in l.j.in vltima columna ff.de cō-
di.& demonſtr.l.qui dotem ff.de dot. præleg.& p
Bal.in l.facta §.ſi ſub conditione ff.ad trebell. Sed
hæc conditio,ſi contigerit aliquem ex inſtitutis præ
decedere ipſi teſtatori , reſpectu pupillaris , & fidei-
commiſſariæ debebit vitiare ſubſtitutionem,non au
tem vitiari, quoniam conditio impoſsibilis ratione
perplexitatis vitiat diſpōnem, quatenus ſe extendit
impoſsibilitas,& non vitiatur , vt infra dicam p not.
per Barto.in d.l.j.ff.de condi.inſtitu.in penultima co
lum.ibi veniamus &c.imputare enim debet ſibi teſta
tor,qui ipſemet induxit perplexitatem , & conditio-
nem huiuſmodi appoſuit.¶ Præterea , † quamuis for-
te poſsit dici,ꝙ in caſu d.l.2.de hæredibus inſtit. con
ditio diuidatur ad effectū,vt valeat inſtitutio,tamen
illud eſt verum in conditione,quę dependet à facto,
& poteſtate teſtatoris , cuius defectus purificat inſti-
tutionem,& diſpoſitionem , & ita loquitur ille text.
ſecus eſt in conditione , quæ depender à facto alte-
rius,vel à fortuna , vt ibi per Bartol. iunctis ijs , quæ
proximè dixi:& dicit Bartol.quem alij ſequuntur,in
l.ſtichum,qui meus erit de lega.j.ꝙ in caſu dictæ l.2.
inſtitutio non erat conditionalis,ſed diſtributio par
tium.Vnde quamuis deficiat conditio,deficit diſtri-
butio, non inſtitutio, quæ erat pura , & ideò rema-
net pura , ſed in caſu noſtro ſubſtitutio erat condi-
tionalis, facta ſub conditione , quæ dependet à for-
tuna,ergo &c.¶ Tertio dico , quòd text.in dicta l.
2.ff.de hæredibus inſtit. non probat,quòd conditio,

de qua ibi , videlicet, ſi partes aſcripſerit &c.diuida-
tur taliter , quòd inſtitutio dicatur facta ſub duplici
conditione , ſed vult ille text. quòd inſtitutio facta
de pluribus hæredibus ſub conditione , ſi teſtator il-
lis partes aſcripſerit , ſi teſtator poſtea nullas partes
illis aſcripſerit , valeat , quaſi duplici facta inſtitutio-
ne , videlicet prima ſimpliciter , alia ex æquis parti-
bus,non autem dicit text.quaſi ſub duplici facta con
ditione; quoniam , vt dixi poſt Bartol. in dicta l. ſe-
cunda & in dicta l. ſtichum , iuſtitutio non fuit facta
ſub conditione , ſed purè , diſtributio verò partium
facta fuit ſub conditione; vnde ceſſante conditione,
ceſſat diſtributio , & inſtitutio remanet pura tanquā
facta ſimpliciter , & conſequenter ex æquis parti-
bus: & hæc ſunt penitus diuerſa,videlicet quòd con-
ditio diuidatur, vel quòd inſtitutio , & ſic diſpoſi-
tio ipſa videatur quodammodo facta duplex : qua-
re ille text. non probat , quòd conditio , de qua ibi,
diuidatur , ſed quòd diſpoſitio ipſa cenſeatur quo-
dammodo duplex, prout etiam præceptum iudicis,
& arbitri ſimiliter diuidi poteſt , vt in iuribus ſupra
6 allegatis.¶ Præterea † & quarto dato , ſed non con-
ceſſo,quòd conditio, de qua in caſu noſtro , diuide-
retur , profectò non diuideretur eo modo , quo di-
ctum fuit ſupra in argumento,ſed eo modo,quo di-
uiditur præceptum iudicis, & arbitri,prout colligi-
tur ex text.in capitulo cum dilecti de dolo, & contu-
macia, & in dicta l.celſus , hoc modo videlicet , & ſi
contigerit aliquem ex filijs inſtitutis prædecedere ip
ſi teſtatori,& hæc erit vna conditio:alia erit,ſi conti-
gerit prædecedere ſine liberis,ſicut præceptum illud
iudicis de præſentando ſe iudici ad certum terminū
duo dicitur præcepta continere, videlicet , vt iudici
ſe præſentet,aliud , vt ad terminum præfixum acce-
dat , vt in dicto capitulo cum dilecti. Vnde ſtante
etiam huiuſmodi diuiſione conditionis in caſu no-
ſtro , videlicet vt ſubſtitutio dicatur facta ſub pluri-
bus conditionibus diuerſis, nō poterit tamen ſubſti-
tutio ſiue vulgaris , ſiue fideicommiſſaria habere ef-
fectum, niſi omnes cōditiones inſimul fuerint adim
7 pletæ, † nec ſatis eſſet, vnā, vel plures adimpletas fuiſ
ſe , quando plures conditiones ponuntur reſpectiuè
ad aliud , & adijciuntur perſonis filiorum inſtituto-
rum,etiā ſi tales conditiones fuiſſent expreſſę,& cen
ſerētur appoſitæ alternatiuè,ꝙ eſt plus, tantò magis
ergo,ſi copulatiuè,vt eſt tex.in l.generaliter in princ.
& ibi Bartol.Bald.& alii C.de inſtitut. & ſubſtitu. ſub
conditio.fact.l.ſi hæredi ff.de condit.inſt.Sed in per-
ſona Franciſci nulla ex præmiſsis cōditionibus fuit
adimpleta,qa ipſe non prædeceſsit teſtatori,nec præ
deceſsit ſine liberis , quamuis deceſſerit ſine liberis,
ergo &c.¶ Et ſi diceretur , ꝙ quamuis non præde-
ceſſerit ipſi teſtatori ſine liberis , prædeceſsit tamen
ſine liberis ipſis fratribus ſuis cohæredibus , prout
debuit intelligi hæc conditio reſpectu fideicom-
miſſariæ ad hoc , vt fideicommiſſaria etiam potue-
rit valere, reſpondeo in primis , vt dixi ſupra, quòd
diuidendo hanc conditionem debet diuidi , vt ſcri-
pta , & poſita reperitur iuxta text. in dicto capitu-
lo cum dilecti , & non alio , & diuerſo modo non
expreſſo : Sed conditio fuit expreſſa , & deſcripta
hoc modo , ſi contigerit prædecedere ipſi teſtato-
ri , non autem ſi contigerit prædecedere aliis filiis
inſtitutis fratribus , & cohæredibus ipſius prædece-
dentis,ergo &c. ¶ Præterea melius, & clarius reſpō-
dendo dico, quòd poſito, ſed non conceſſo, ꝙ condi
tio iſta debeat eo modo diuidi, & attribui fideicom-
miſſariæ, vt ſupra dictum fuit in argumēto, tn̄ adhuc
in caſu noſtro non poterunt admitti ſubſtituti per fi
deicommiſſum; qm̄ illa conditio non euenit, ſed de-

fecit,nã Franciſcus vltimo loco defunctus ſine libe-
ris nec ꝑdeceſsit ipſi teſtatori,nec ẽt alijs filijs inſtitu
tis coheredibus ſuis, ergo nullo modo hæc ꝯditio ẽt
reſpectu fideicõmiſſariç fuit adimpleta;& ideo fidei
cõmiſſum nõ potuit habere effectũ l.q hr̃di cũ ſimil.
& ibi ꝑ totũ ff.de cõd.& demõ ſtratio.¶ Præterea,&
quinto liberi filiorũ inſtitutorũ non dicunt̃ ſubſtitu
ti,niſi quãdo aliquis,vel aliqui ex filijs inſtitutis ꝑde-
cederent ipſi teſtatori cũ liberis, quoniã tũc liberi ip
ſorũ prædecedentiũ dicuntur ſubſtituti in ſuitate,ne
cõtingeret ꝑtentione liberorũ teſtm̃ rumpi , vt dixi
in primo meo cõſilio , & plenè ponit Decius in ſuo;
nõ aũt dicunt̃ liberi aliorũ filiorũ ſubſtituti in caſu,
quo ꝑdecederet quis ſine liberis, quia ĩ illo caſu ſub
ſtituit alios filios inſtitutos ſuperſtites , & nõ liberos
aliorũ filiorum.¶ Non obſtat , ꝙ per illa verba,& ꝑ
fideicommiſſum,conſtat expreſsè,ꝙ teſtator volue-
rit facere ſubſtitutionem fideicõmiſſariam , quæ lo-
cum habere non poteſt,niſi grauatus ſuperuixerit te
ſtatori,& adita fuerit hr̃ditas , quia primò poteſt re-
8 ſponderi, † ꝙ illa verba, & per fideicommiſſum,fue-
runt verba notarij appoſita ex quodã ſtilo notario-
rum, qui ſolent ſimul cõiungere dicta verba vulgari
ter,pupillariter,& per fideicommiſſum; vnde quate-
nus illis repugnat ratio,& iuris diſpoſitio , dicentur
ſuperflua,& nihil operari per ea,quæ dixi latè in cõ-
ſilio,& hoc apertè colligitur ex illis verbis pupillari
ter,quę nullo modo poſſunt ad caſum noſtrũ adapta
ri,quia oẽs filij,quibus facta fuit ſubſtitutio,erãt tem
porę teſtamenti puberes,& maiores,arg.l. in pupilla
ri,& l.moribus ff.de vul.& pupilla.ergo qua ratione
illa verba non poſſunt adaptari , & dicunt ſuperfluè
poſita,eadẽ & illa , & per fideicõmiſſum , cũ de iure
ſubſtitutus per fideicõmiſſum nõ poſsit admitti,quo
ties grauatus ꝑdecederet ipſi teſtatori,& cõſequẽter
hr̃ditas non fuiſſet adita,argu.d.l.ille a quo §. ſi teſtõ
ad trebell.cũ ſimil.Secundo reſpondeo,ꝙ ſi dicamus
ẽt verba illa pupillariter, & per fideicõmiſſum fuiſſe
appoſita,& expreſſa de voluntate teſtatoris , nihilo-
minus non ſequitur,ergo debet valere,vt fideicom-
9 miſſaria,quia † multa quandoq́ue apponũtur,& ex-
primuntur à teſtatore in teſtõ,quæ vitiantur , vel vi-
tiant,vt colligitur ex ijs,quæ latè ponunt Bar.& cęte
ri ſcribentes in l.prima.ff.de conditio.inſtitut. & ma
ximè quando exprimuntur aliqua per modum con-
ditionis , quæ vel ſint impoſsibilia ſecundum natu-
rã,vel de iure,vel de facto, vel ratione perplexitatis,
vt ibi per Barto.nec ſequitur,exprimuntur per teſta
torem,& de eius voluntate,ergo ſic debent interpre
tari,ſeu ſuppleri,vel ſcindi,ſeu diminui , vt actus va-
leat,& non pereat,argumento dict.l.quoties, & l.cũ
in teſtamento.ff.de rebus dub.quoniam ex quo teſta
tor appoſuit,& expreſsit id,quod de directo aduerſa
tur ſuæ diſpoſitioni, cenſetur quodammodo ſibi cõ
trarius,& conſequenter actus vitiatur l.vbi repugnã
tia ff.de regu.iur. ſed teſtator apponendo hanc con-
ditionem, ſi contigerit aliquem ex filijs inſtitutis ꝑ-
decedere ipſi teſtatori ſine liberis,ſubſtitutioni fidei-
commiſſariæ dicitur appoſuiſſe ex verbis expreſsis
conditionẽ impoſsibilẽ ratione perplexitatis,q̃ de iu
re nõ vitiat̃,ſed vitiat,vt ẽ tex.in l.ſi Titius,& ꝑ Bart.
in dicta l.prima in penultima col.ff.de cond. inſti.er
go ĩ caſu noſtro ſubſtitutio fideicõmiſſaria dicet̃ inu
10 tilis.¶ Et † ꝙ huiuſmodi conditio ſit impoſsibilis ra
tione perplexitatis,clarè demõſtro, non. n.dicit̃ im-
poſsibilis de natura, quoniã naturaliter põt cõtinge-
re , quod filij abſque liberis ꝑdecedant ipſi teſtatori.
argu.l.nam & ſi parentibus in prin.cum ibi not.ff.de
inofficioſo teſtamẽto l.ſcripto in fi.ff.vnd.lib.Nec di
11 citur impoſsibilis de iure , quia † illa dicitur impoſ-

ſibilis de iure , quæ eſt turpis , & contra bonos [illegible]
res, vel illa , quæ facit deficere ſolemnitatem , [illegible]
mam ſubſtantialem teſtamenti, vt declarant [illegible]
& alij communiter in d.l.prima.ff. de condi. [illegible]
l.conditiones eodem titu.& per Barto.in l.fa[illegible]
ſub conditione.ff.ad trebell. ſed prædecedere ip[illegible]
ſtatori ſine liberis,vel cum liberis non eſt turpe, [illegible]
contra bonos mores,quia lex nõ reſiſtit , nec [illegible]
tollitur ſolemnitas teſtamẽti, vt eſt manifeſt[illegible]
12 ergo non poteſt dici impoſsibilis de iure , † nec [illegible]
tur impoſsibilis de facto , quia impoſsibilitas [illegible]
cto dicitur illa,quæ ſecundum naturam dicitur [illegible]
ſibilis, vt quòd quis det montem aureum , vel [illegible]
cœlum tangat digito,vel aliud ſimile,vt eſt tex. [illegible]
continuus.§.illud,& ibi Bartol.ff. de verbo.oblig.
& etiam in d.l.prima in final. & quamuis prædece-
re patri teſtatori dicatur contra ordinem [illegible]
& ex hoc dicatur quodammodo naturæ [illegible]
bari d. l. nam & ſi parentibus in princip. tamen
non eſt de facto ita difficile, vt reputetur ap[illegible]
nes impoſsibile, quin immo poſsibile , & fa[illegible]
quotidie contingit, & iura hoc admittunt, [illegible]
ponunt, vt ſupra, & ideò cõcludendum eſt [illegible]
di conditionem non eſſe impoſsibilem de fa[illegible]
ſi dicamus illam eſſe impoſsibilem quoad [illegible]
tionem fideicommiſſariam , neceſſario erit [illegible]
dum , illam eſſe impoſsibilem ratione perple[illegible]
quia alijs modis non poteſt dici impoſsibilis, [illegible]
do à ſufficienti partium enumeratione, quod [illegible]
mentum valet l.ſi ita quis.ff.de euictio.c.per ven[illegible]
13 bilem qui fil. ſint legit. & † ꝙ dicat̃ impoſsibilis [illegible]
conditio rationeperplexitatis, quæ ex verbis de[illegible]
cti proceſsit,apertè demõſtratur,nam quoties eſt [illegible]
lis conditio, qua adimpleta deſtrueretur ipſa diſpo-
ſitio,nec illa ſtare poſſet,& è contra,quando valeret
diſpoſitio , conditio non poſſet adimpleri propter
contrarietatem, & repugnantiam , quæ inuicem re-
ſultaret , tunc illa dicitur eſſe impoſsibilitas ratione
perplexitatis,& repugnantiæ, vt quando eſſe [illegible]
ditio, quæ habita relatione ad diſpoſitionem [illegible]
caret , quem debere eſſe hæredem,& non eſſe [illegible]
dem , vt colligitur ex text. cum gloſ. in l. ſi Titius [illegible]
de condit. inſtitu. & ibi Bartol. ſed quòd hæres gra-
uatus per fideicommiſſum prædecedat ipſi teſtato-
ri, & ante aditam hæreditatem , & quòd ſubſtitutio
fideicommiſſaria habeat locum , reſultat [illegible]
contrarietas, & repugnantia , quoniam eſt [illegible]
re,quod grauatus ſit hæres, quia aliter non po[illegible]
bere locum fideicommiſſaria ſubſtitutio, item [illegible]
non ſit hæres,nec poſsit eſſe viuo teſtatore [illegible]
do,quia viuentis nulla eſt hæreditas l. qui ſuper[illegible]
ff.de hæredib. inſtit. cum ſimil. Item hæc inter ſe [illegible]
uerſantur,videlicet , quòd ſubſtitutus per fideico[illegible]
miſſum admittatur ex ſubſtitutione , & quòd [illegible]
grauatus prędecedat ipſi teſtatori,vel etiam ante [illegible]
tam hæreditatem,vt eſt caſus notab.in l.tractab[illegible]
ff.de milit.teſta.argumen.d.l.ille à quo.§.in teſta-
14 to ff. ad trebellia. † nam ad hoc , vt ſubſtitutus [illegible]
deicommiſſum poſsit admitti , neceſſe eſt,vt gra[illegible]
tus ſuperuiuat teſtatori , item quòd adeat hæredita-
tem,ſeu iuſſus fuerit adire, vt in dictis uiribus, [illegible]
tè etiam dixi in primo cõſilio,ergo &c.Si igitur [illegible]
conditio eſt impoſsibilis ratione perplexitatis, [illegible]
habita relatione de condi.ad ſubſtitutionem [illegible]
repugnantia,& contrarietas,vt ſupra,ſequitur, [illegible]
propter talem impoſsibilitatem ſubſtitutio fi[illegible]
miſſaria,non potuit valere,quia impoſsibilitas [illegible]
perplexitatis,vt dictũ eſt,vitiat diſpoſitionẽ,& [illegible]
pter repugnantiam,quæ reſultat argu. d.l. vbi [illegible]
gnantia:imputandũ enim eſt teſtatori, q indu[illegible]

plexita[illegible]

xitatē apponendo conditionē, nā ex quo ipſemet plicauit contraria, eius diſpoſitio vitiatur, argu.d. ibi repugnantia, & argu.l.j. C.de furt.& pōt dici id, quod habetur in l.multum C.ſi quis alteri, vel ſibi, & in c.ſuper abbatia de offi.de lega. ꝙ id, quod potuit, videlicet facere ſubſtitutionem fideicommiſſariā, noluit apponendo illam conditionem, quæ contrariat̄ ſubſtitutioni, & quod voluit, ſcilicet facere ſubſtitutionem fideicommiſſariam ſub illa conditione, ſi hæres grauatus prædecederet ipſi teſtatori, nequiuit per prędicta: quoniam teſtator non poteſt facere, qualiter diſponere, quin leges, & iura habeant locum in ſuo teſtamento l.nemo.ff.de leg.j. ¶ Vel poſito non conceſſo, quòd hæc conditio eſſet impoſſibilis de iure, quæ regulariter non ſolet vitiare, ſed vitiari, vt in l.j.& in l.conditiones.ff. de cond.inſtitu. & l.ſi.§.ſi ſub conditione. ff. ad trebell. tamen † ex quo teſtator illam appoſuit, credens illam eſſe poſſibilem, vt colligitur ex repetitione illius ſæpius facta per teſtatorem, quæ geminatio, & repetitio facit præſumi teſtatorem putaſſe, & credidiſſe illam eſſe poſſibilem, & à iure permiſſam, argu.eorum, quæ habentur in l.ſi mulier, & in auten.ſiue à me.C. ad vellei. & glo.in c.ſi quis iratus.ij.q.iij.cum ſimilib.allegatis per Modernos in c.ſi cautio de fide inſtrumen. & ex quo hæc conditio fuit appoſita non ad unum finalem effectum, ſed ad plures, & videlicet ad effectum vulgaris, pupillaris, & fideicommiſſariæ, ſequitur, quod hæc conditio etiam de iure impoſsibilis, quam teſtator arbitratus fuit poſsibilē, vitiauit ſuſtitutionem fideicommiſſariam, cuius reſpectu dicitur impoſsibilis, quoniam conditio impoſsibilis de iure, quam teſtator credit eſſe poſsibilem, vitiat diſpoſitionem, vt eſt text. cum glo.in l.ſeruo.ff.de condict.inſtit. & Barto.in l.j.in prin.iij.colum.ff. de condit.inſtit. maxime, quando fuit appoſita non ad vnum finalem effectum, ſed ad plures, quoniam conditio debet adimpleri in forma ſpecifica, & vt eſt poſita, nō autem per æquipollēs, nec alio modo l.gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de liber. & poſthu.ita dicit Bart.in d.l.j. ¶ Secundo principaliter ad fauorem filiorum domini Fe quod ipſi poſsint admitti ad bona Franciſci, dicā vocati ex ſubſtitutione fideicommiſſaria facta in teſtamento Bartholomęi, ita probatur; † nam ex quo teſtator expreſsè ſubſtituit non ſolum vulgariter, ſed etiam per fideicommiſſum, & ſubſtitutio fideicommiſſaria non potuit habere effectum, niſi grauatus deceſſerit poſt mortem teſtatoris, & poſt aditam hæreditatem, vt ſupra, illud tempus expreſſum, ſi prædeceſſerit ipſi teſtatori, debet reſtringi ad vulgarem tantum, & non referri ad fideicommiſſariam, quinimo quoad illam debet cenſeri pro non adiectò; cum potius debeat attendi mens ipſius teſtatoris, qui voluit ſubſtitutionem fideicommiſariam facere, vt colligitur ex illis verbis, & per fideicōmiſum, quàm adiectio illius temporis, ſi contingerit aliquem prædecedere ipſi teſtatori, per quam vitiaretur fideicommiſſum; & tanto magis, cum hæc adiectio temporis in caſu noſtro non poſsit dici ſuperflua; quia ſaltem quoad vulgarem ſubſtitutionem poteſt operari effe
17 ctum † & hæc probantur in fortioribus terminis ex his quæ voluit Bartol. in ſimili in l. pater.§.fundum. ff.de lega.ij.vbi voluit, quòd ſi teſtator prohibuit hęredi alienationem vel ei, cui reliquit, quoad prohibitus viueret, expreſſa hac ratione, quoniam voluit, quod bona ſua nunquam exirent de ſuo nomine, in caſu iſto prohibitio dicetur perpetua ēt poſt mortē prohibiti, nō attento tēpore appoſito, ſed attenta ratione expreſſa, per quam ampliatur, ſeu declarat̄ dictum, ſeu ꝓhibitio de non alienando vltra verba expreſſa, argu.l.cum pater.§.dulciſsimis ff.de legat.ij.& ibi Barto. ita etiam à fortiori dicendū eſt in caſu noſtro, vt non attentis illis verbis, ſi contigerit aliquē ꝑdecedere ipſi teſtatori, fideicōmiſſum dicatur habere locum ex mente teſtatoris, ſi contigerit aliquē prædecedere poſt mortem teſtatoris, & poſt aditam hæreditatem, non attento, nec cōſiderato tempore expreſſo per illa verba, ſi contigerit aliquē ꝑdecedere ipſi teſtatori; nam illis conſideratis fideicommiſſum non poſſet habere effectū, vt ſupra, & præſertim hoc videtur procedere in caſu noſtro quoniam ita intelligendo illa verba, ſi cōtigerit prædecedere ipſi teſtatori, non in totum efficiuntur ſuperflua, nec ſuperuacanea, cum quoad vulgarem ſubſtitutionem operentur, cui poſſunt conuenire l.cum ꝓponas, & ibi Bald. C.de hæred.inſt.cum ſimil.per me allegatis in primo
18 meo conſilio.¶ Huic † cōſiderationi, quæ prima facie videtur colorata, reſponderi poteſt, ꝙ ex quo teſtator tēpus expreſſum, ſeu conditionē iſtam, ſi cōtigerit aliquem ex filijs inſtitutis predecedere ipſi teſtatori cū liberis, vel ſine liberis, prout in teſtamento cōtinetur, retulit expreſsè non ſolum ad vulgarē, ſed etiam ad fideicommiſſariam., vt clarè colligitur ex verbis ſubſtitutionis, videlicet, ſi contigerit aliquē ꝑdecedere ipſi teſtatori &c. ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, hæc conditio quoad vulgarem diceturꝑpoſsibilis, quoad fideicomiſſariā vero impoſsibilis ratione perplexitatis; quatenus igitur repériretur impoſsibilis, vitiabit ſubſtitutionem, non autem vitiabitur, quoniam vbicunq; reperitur appoſita conditio impoſsibilis ratione perplexitatis, tunc talis cōditio non reijcitur, nec vitiatur, vt actus ualeat, ſed ipſa actum vitiat, & tollit, vt latius ſupra ꝓxime demonſtraui. Non obſtante not. per Bar.in d.l.
19 pater.§.fundum.ff.de leg.iij. † quoniam in caſu Bart. tempus expreſſum, & adiectum non habetur in conſideratione ꝑꝑ rationē finalē diſpoſitionis expreſſam, quæ erat generalior dicto, vnde dictum trahitur, &
20 extenditur ad rationē, & non è ꝯ, quoniam † ratio diſpoſitionis tāquā anima illius ampliat diſpoſitionē d.§. dulciſsimis, ſicut illa ceſſante ceſſat diſpoſitio l. adigere.§.quamuis.ff.de iur.patro.c.cum ceſſante de appellatio. Quinimmo plus pollet ſola ratio, quam lex, & diſpoſitio ipſa, vt eſt gl.nota tab.ī c.ꝯſuetudo j. diſtinct.& dicit Bal.in l.ſuū in fin. C. de iure deliberā. ꝙ ratio, facit dictum intelligi: vnde propter rationē generaliorem dicto in caſu Barto. ampliatur dictnm vltra tempus expreſſum, ex expreſſa intentione teſtatoris, quoniam plus debet attendi ratio diſpoſitionis quam ipſa diſpoſitio d.§.dulciſsimis, & in d.c.conſuetudo, & hęc fuit ratio ei⁹, qđ dicit Bart.ibi; Sed in caſu noſtro vltra tempus non fuit expreſſa aliqua ratio finalis, propter quā facta fuerit ſubſtitutio, ergo id, qđ dicit Barto.ibi in d.§. fundum, non meret̄ allegari ad caſum noſtrum. Pręterea Barto.loquitur, qn̄ tempus adiectum prohibitioni alienationis fuit adiectū enūciatiuè, & vltra illud tempus teſtator adiecit rationē generaliorum, quàm eſſet tēpus expreſſum quoniā attenditur ratio generalior, & non tempus: ſed in caſu noſtro tempus illud, ſi contigerit aliquem prędecedere ipſi teſtatori, fuit appoſitum non enunciatiuè,
21 ſed cōditionaliter, † & huiuſmodi cōditio quodāmodo importat cauſam, & rōnem finalem diſpoſitionis l.mœuius ff.de cond.& demonſtr.l.ſi quis fundum.§. fina.ff.de contrahen. empt. ergo illa ceſſante, debet
22 ceſſare diſpoſitio, nec ampliari debet ex dicto, † quādo enim.rō eſſet ſpālis, & dictū eſſet generale, potius dictum generale reſtringeretur per rationē ſpecialē, quàm è ꝯ rō ſpecialis ampliatur per dictū generale, vt eſt tex.clarus, & ibi Barto.in d.l.cū pater.§.dulciſsimis.

mis ff.de legat.2.l.hæc actio ff.de calumn. cum glo.&
in l.ſi is qui cum gl.ff.de acquir.poſſeſ.vbi dictū gene
rale reſtringitur per rationē ſpecialem, ſicut è contra
23 ampliatur dictum ſpeciale per rationē generalē, † &
dicunt Bald.in l.non dubiū C.de leg.& Bart.in l.cōtra
ff.eod.ꝙ ratio ſtatuti eſt magis attendenda,quàm ſint
verba: ſed in caſu noſtro conditio eſt ſpecialis reſpe-
ctu temporis, videlicet ſi contigerit aliquē prædece-
dere ipſi teſtatori, & ſubſtitutio eſt magis generalis,
quia dicendo, & per fideicōmiſſum cōplecti videtur
etiam tempus,quo aliquis prædecederet alijs fratrib⁹
cohæredibus inſtitutis poſt mortē teſtatoris, & poſt
aditam hæreditatē,alioquin fideicommiſſum nō poſ
ſet habere effectum,vt dictū fuit,ergo ſubſtitutio, &
ſic dictū generale debebit reſtringi per condictionē
expreſſam etiam minus generalem, quoniā per ratio-
nē ſpecialē reſtringitur diſpoſitio generalis ad caſum
24 rationis,vt ſupra,& † eiuſdē eſt virtutis cōditio,cuius
eſt ratio,nā ſicut deficiente ratione deficit diſpoſitio,
& ea exiſtente, & militāte,militat,& habet locū diſpo
ſitio,iuribus vulgaribus,vt in d.l.adigere §.quamuis,
& in l.illud ff.ad l.aquil.l.à titio ff.de verb.ob. ita defi-
ciente conditione deficit diſpoſitio,& ea militante ſi
ue adimpleta,militat,& habet locum diſpoſitio,vt di
cta l.mœuius,l.qui hæredi,& d.l.ſi quis fundum in fi.
cum ſimil.& ſi diceretur, referendo hāc conditionē,
vt reperitur deſcripta,etiam ad ſubſtitutionē fideicō-
miſſariā,ꝙ ex hoc ſubſtitutio redderetur inutilis,quia
vitiaretur per prædicta,reſpondetur,ꝙ imputandum
eſt ipſi teſtatori,q ipſemet appoſuit, & expreſsit ver-
bis claris hanc conditionem, quoniam cum ea dica-
tur quoad ſubſtitutionem fideicommiſſariam impoſ
ſibilis ratione perplexitatis,vt declaraui ſupra, nō eſt
inconueniens,vt vitiet ſubſtitutionē, & non vitietur,
qa ſibimet imputet teſtator,vt in terminis dicit Bart.
in d.l.j.in penul.colum.in verſi.veniamus ff.de cond.
inſtit.¶Tertio principaliter ad fauorem filiorum do
mini Feliſij, & contra filio Iacobi inſtitutos à Franci-
ſco facit, quia Bartholomeus teſtator in ſuo teſtamē
to faciendo ſubſtitutionem,de qua ſupra, dixit, & ſi
contigerit aliquem, vel aliquos ex ipſis filijs ſuis inſti
tutis forte prædecedere ipſi teſtatori, pondero illam
dictionem fortè, quæ videtur importare, ꝙ locus ſit
ſubſtitutioni,& quòd ſubſtituti admittantur,ſiue con
tigerit aliquem ex inſtitutis prædecedere ipſi teſtato
ri,& ſic per vulgarem ſubſtitutionem, quæ habet lo-
cum in caſu iſto,vt in d.l.cum proponas C.de hæred.
inſtit.ſiue contigerit aliquem ex inſtitutis prædecede
re poſt mortē teſtatoris alijs fratribus cohęredibus
inſtitutis, & ſine liberis, & ſic per fideicommiſſariā,
25 quæ habet locum in caſu iſto,† & hoc propter dictio
nem forte adiectam illis verbis prædecedere ipſi te-
ſtatori,quæ innuit,& importat idem,ſi nō prædeceſ-
ſerit, ſtat enim implicatiue, & implicat idem in caſu
cōtrario,vt colligitur ex tex. iuncta gl.in verb. forte,
aliàs in verb.appellandum in clemen. j. de appellatio.
vbi tex. dicit, quòd ſi forte de facili præſentia iudicū
haberi non poſſet, ſatis eſt appellari coram maiori
parte ipſorum,glo.dicit, idem ſi poſſet haberi copia
iudicum, & hoc per illum tex.qui dicit fortè, & ad ꝓ-
poſitum facit id,quod voluit Ioan.de Imol.in l. gerit
de acquirend. hæred.& in c.quia plerique de immu-
nit. eccleſ. & in c.quæ in eccleſiarum de conſtitutio-
nibus, qui accomodando reſponſionem ad rationē
§. ſancimus in authen.de hæred. & falcid. ponderat,
quòd ille tex.dicit,quia fortè occultauit,& ſic innuit,
quòd idem ſit,etiam ſi non occultauerit,quoniam di
cendo forte nō pręſumit,quòd hæres ſubtrahat,nam
26 † dictio fortè ponit dubitationem facti, & non iuris,
vt not. per glo. in l.in ſubſtitutione ff.de vulga. & pu-
27 pilla. quę videtur etiam pręſupponere, † ꝙ propter
verbum fortè diſponens non videatur ſe reſtringere
ad caſum expreſſum tantū, nec etiam excluſiſſe alios
caſus ſimiles: & ideò cum teſtator ſubſtituerit vulga-
riter,pupillariter,& per fideicommiſſum, ſi conting[illegible]
rit aliquem ex filijs inſtitutis fortè prędecedere [illegible]
teſtatori, certè ſubſtitutio habebit locum non ſ[illegible]
d.caſu expreſſo, ſed etiam in caſu, quo contigerit ali-
quem prędecedere nō ipſi teſtatori, ſed alijs filijs [illegible]
inſtitutis,& ſic fratribus ſuis cohęredibus:& dicitur [illegible]
der.in.l.ſi ex falſis per illum tex.C.de tranſactio. [illegible]
quando dictio fortè ponitur ſuper contingentia [illegible]
cti,non importat miniſterium iuris: multaque [illegible]
uant hanc interpretationem fieri,in primis, vt ſubſti-
tutio fideicommiſſaria valeat,& non pereat,argu.l.
quoties ff. de reb.dub. Item quia qualitas ſubſtitutio-
nis fideicommiſſarię,ad quam referuntur verba,
ſi contigerit fortè prędecedere ipſi teſtatori, [illegible]
lum poteſt habere locum,ſi grauatus ſuperuixerit [illegible]
tori,vt ſupra,debet operari, vt ita intelligatur [illegible]
fortè, videlicet implicatiuè,& vt implicet idem in ca-
28 ſu cōtrario,ſicut aliàs † verba relata ad perſonam in-
telliguntur ſecundum naturam,& conditionem per-
ſonę l.plenum §.ęquitij ff.de vſu,& hab.Sed huic con-
ſiderationi ſatis ſubtili optimè poteſt accommodari
reſpōſio ex ijs, quæ dixit Alexan.in rubr.ff.de [illegible]
hęred.in 3.col. reſpondendo inductioni, quam [illegible]
Ioan.de Imol.de tex.in §.ſancimus in authen.de hę-
29 di.& falc. de qua ſupra, ꝙ † dictio fortè non ſem[illegible]
ſtat implicatiue, ſed quandoque denotat veritatem,
quandoque dubitationem, argu.l. mutus in princ. [illegible]
de procur.c. ex parte de celebr. miſſa: & ſic per hanc
dictionem fortè infertur, ꝙ diſponens dicto caſu tan-
tū expreſſo dubitās illud introduxit, ita dicit ibi Ale-
xan.& hoc probatur in l.ſi de eo, iunctis ibi not. in §.
ſi fortè ff.de acqui.poſſ.vbi caſus, & hac de cauſa fuit
hic expreſſa iſta dictio fortè, videlicet propter ſuſpi-
tionem,& dubitationē, quam habuit Bartholomeus
teſtator de hoc caſu tantum dubitans, videlicet [illegible]
tingeret aliquem ex filijs ſuis prędecedere ipſi teſtato-
ri,& ideò ſub dictione fortè hunc caſum expreſsit, [illegible]
introduxit attribuēdo illum caſui,& fortunæ potius
quàm ordini naturę, quoniam peruerti dicitur ordo
naturę quodammodo, quando filius prędecedit pa-
tribus,vt eſt tex.in l.nam & ſi parētibus ff.de inoff.te-
ſta.l.ſcripto in fi.ff.vnd.liber.¶Pręterea dato, ſed non
cōceſſo,ꝙ hęc dictio fortè implicaret, vt ſupra [illegible]
fuit,tamen adhuc dico, ꝙ non poteſt eſſe locus ſubſti-
tutioni fideicommiſſarię, quoniam ſicut non euenit
ille caſus, ꝙ aliquis prędecederet ipſi teſtatori ſine li-
beris,vt clarum eſt, ita non euenit in perſona Franci-
ſci alius caſus, ꝙ ipſe prædeceſſerit alijs ſuis fratribus
inſtitutis,quinimmo vltimo loco deceſsit, & poſt te-
ſtatorem,& poſt omnes fratres ſuos inſtitutos, [illegible]
quomodocunq; ſtet,& intelligatur dictio fortè, [illegible]
mortē Franciſci nō erit locus ſubſtitutioni fideicom-
miſſarię,cum defecerit eius conditio d.l. generali [illegible]
cum ſimil.ſupra allegatis,& præſertim cum, vt [illegible]
fuit & in primo conſilio,& etiam ſupra, liberi præde-
cedentium nō fuerint ſubſtituti patruis ſuis, ſed pa[illegible]
tibus ſuis ſolum prædecedētibus,vt etiā ſatis clare de-
mōſtrat dominus Philippus Decius in ſuo conſilio [illegible]
& aperte colligitur ex verbis ſubſtitutionis.¶Q[illegible]
to principaliter contra filios Iacobi auget dubitatio-
30 nē,quia † intelligendo,ꝙ hęc condictio,ſi conti[illegible]
aliquē prędecedere ipſi teſtatori, totaliter, & p[illegible]
iacet cum expreſsione huius temporis, referatur [illegible]
ad vulgarem, quam ad fideicommiſſariā ſubſti-
nē,ſequeretur,ꝙ ſubſtitutio fideicommiſſaria a[illegible]
laretur,& non valeret,quia hęc condictio ſolum
co

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

...nij e vulgari,& nō fideicōmiſſariȩ, vt ſupra dictū ...quo fit, vt hȩc cōditio ſolū debeat intelligi relata ...vulgarem, cui conuenire poteſt, & non cēſetur re...ra in fideicommiſſaria, cui nullo modo poteſt cō...nire, arg. not. per Bart. per illum tex. in l. fi. §. ſeio. ff. ...leg. ij. vbi conditio appoſita inter duas pſonas ho...ras refertur ſolum ad illā, cui magis poterat con...re, & nō ad aliā, cui cōuenire etiā poterat, ſed nō ...formiter, ſecundū quod declarat Bart. in l. ſeiæ. §. ...ff. de fund. inſtruc. ergo hoc magis dicendū eſt, ...o eſſet vna cōditio, quȩ vni diſpoſitioni poterat ...enire, & alteri nullo modo, vt illa ſolū ſit referē ...cui de iure poterat conuenire: & ad propoſitū ...id, qđ Bart. voluit in l. in repetendis. ff. de leg. 3. ..., † quod illis caſibus etiā, quibus de iure dies, ...ditio cenſeretur repetita in alia diſpoſitione ſe ...propter dictiones repetitiuas, item, hoc am...s &c. nunquam conditio appoſita in prima diſpo...ne intelligetur repetita in ſequenti diſpoſitio...e, quando talis conditio de iure, ſeu de facto non ...pit ſequenti diſpoſitioni; exemplum, ſi teſtator ...it vxori aliquid annuatim ſub cōditione ſi ca...& honeſte vixerit, item eidem vxori p dictionem ...vel hoc amplius repetitiuam legauerit domū, ...intelligitur domus legata ſub conditione præ...ſſa, quoniam talis conditio legato domus nō po...eſt congruere vniformiter, ſecūdum quod declarat Bar. in d. l. in repetendis, & habetur etiā per Bar. in cō... §. ... teſtatos vxori reliquit habitationem. Ex ...tur, quòd aut hæc conditio, ſi continge...præcederet ipſi teſtatori, ſolum ſit re...d vulgarem, & non ad fideicommiſſariam, ...ad vulgarem ſit referenda cum tempore il...decederet teſtatori, & ad fideicommiſſariā ...nda abſque tēpore &, conſequēter, quod il...ditio ſit diuidenda in duas, vt ſupra dictum, & ...um fuit. Præterea † vbicunque non eſt eadē ..., vt fiat relatio ad omnia, tunc non fit ad ea, in ...non militat eadem ratio l. prima de liber. præ... & maxime quando referendo ad omnia vitiare...tus, & redderetur inutilis, quia ad actum, q red...tur inutilis ex relatione, non fieret relatio l. cum ... ff. de. dot. præleg. declarat Batol. in l. talis ſcri...in §. fina. ff. de lega. primo qui loquitur, an clau...in fine poſita referatur ad omnia præcedentia, & ...propoſitum etiem facit text. in l. mulieri, & Ti... ff. de condit. & demonſtra. vbi conditio, ſi non ...pleuerit mulier adiecta legato facto mulieri, & Ti... reijcitur tanquam impoſsibilis de iure reſpectu ...lieris, & non reſpectu Titij, quoniam quo ad eū ...tur poſsibilis, ita in caſu noſtro conditio iſta, de... in teſtamento, reſpectu fideicommiſſariæ debe...t reijci, quia quoad eam eſt impoſsibilis, vt ſupra, ...quo ad vulgarem non quia de iure poteſt conue...re. ¶ Huic rationi, & argumento poteſt reſpon...deri multipliciter, Primo, † quòd Barto. in d. l. in re...petendis, & in d. l. ſeiæ. §. caio loquitur de virtute re...petitiua, & non de comprehenſiua ex propria ſignifi...catione vrborum generalium, prout nos loquimur, ...facta fuit ſub vna, & eadem conceptione verbo ...ſubſtitutio vulgaris, & fideicommiſſaria, ſub cō...ditione expreſſa, ſi cōtigerit aliquem prædecedere ip...ſi teſtatori; vnde non tractatur, nec quærendum eſt, ...conditio illa dicatur repetita etiam in ſubſtitutio...ne fideicōmiſſaria, cū nulla fuerit appoſita dictio re...petitiua, prout loquitur Barto. in d. l. in repetēdis, ſed ...quærendum eſt, & dubium vertitur circa hoc, an ſub ...hac cōditione expreſſa verbis generalibus cōprehen...datur nedum vulgaris, ſed etiam fideicōmiſſaria, & ...hæc ſunt ſeparata, & penitus diuerſa inter ſe, an qđ ve

niat ex virtute repetitiua, an vero ex virtute compre
henſiua ex ꝓpria ſignificatione verborū generalium,
vt dicit Pau. de Caſt. & ibi do. meus Soz. in l. quæ con-
ditio ff. de cond. & demonſt. ¶ Præterea & ſecundo ſi
rationibus ſupra allegatis in argumēto hæc conditio
ex ſuo tempore ſolum eſſet referenda ad vulgarem,
& non ad fideicommiſſariam, ſequeretur, ꝙ ſubſtitu-
34 tio fideicommiſſaria remanſiſſet pura, quia † vbi cō-
ditio non reperitur, ille actus, ad quem non fit repeti-
tio, remanet purus, & ſimplex, vt voluit Barto. in d. l.
in repetendis, & in d. l. ſeiæ §. caio, & eſt text. in l. cum
ſeruus ff. de condition. & demonſtr. & conſequenter
ſubſtituti per fideicommiſſum debuiſſent admitti, nō
expectato euentu alicuius conditionis, quod tamen
eſt falſum, & nullus ſani capitis diceret hoc, videli-
cet, ꝙ teſtator in caſu noſtro voluerit facere ſubſtitu-
tionem vulgarem ſolum ſub conditione, fideicom-
miſſariam vero purè, & abſq; aliqua conditione, cum
ex verbis teſtamenti contrarium clarè appareat. Et ſi
diceretur, quòd in fideicommiſſaria cenſeri debet re
petita cōditio, ſi prȩdeceſſerit ſine liberis, & nō illud
tempus, ſi p̄deceſſerit ipſi teſtōri, iudicio meo hoc vr̄
35 quoddam ſomnium, † & doct. omnes, vt Barto. & alij
in d. l. in repetendis, & in d. l. ſeiæ §. caio, & etiam in d.
l. fi. §. ſeio de leg. 2. & in d. l. mulieri, & titio, & d. l. quæ
conditio, qui tractant materiam repetitionis, & qua
liter tempus, & conditio repetantur, prȩſupponunt,
quòd illis caſibus, quibus fit repetitio conditionis, to
ta conditio, & prout reperitur ſcripta, repetatur, aut
quòd nullo modo dicatur repetita, quoniam vna, &
eadem, conditio maximè caſualis pro parte non di-
citur repeti, & pro alia non, ſed aut in totum repeti-
tur, aut nullo modo: Vnde in terminis noſtris non
poſſumus dicere, quòd hæc conditio dicatur repetita
etiam in ſubſtitutione fideicommiſſaria abſq; expreſ
ſione ſui temporis, & in vulgari totaliter, & prȩcipuè
cum conditio caſualis non poſsit diuidi, vt latè ſupra
dictum fuit, & poſito ꝙ ſcinderetur eo modo, quo di
ctū fuit, nihilominus ſubſtituti non poſſent admitti,
qm̄ etiam caſus conditionis huius non euenit, ſecun-
36 dū ꝙ ſupra declaratum eſt: Præterea † quando cōdō
non refertur ad vtrunq; ex eo, ꝙ vniformiter referri
non poſsit iuxta l. fi. §. ſeio ff. de leg. 2. ſi tamen illa cō
ditio, quæ vniformiter nō poteſt referri, apponatur,
& exprimatur poſt omnium expresſionem, tunc pa-
riter refertur ad omnes, quamuis diuerſimode, & diſ-
formiter, vt puta quoad vnum validè, & quoad aliud
inualidè, vt eſt caſus in l. mulieri, & titio ff. de condit.
& demonſtratio. & ita in terminis concludit Bart. in
37 d. l. ſeiæ §. caio in finalibus verb. ergo † à fortiori con
ditio, quæ præponitur, & exprimitur ante expresſio-
nem, & ſpecificationem omnium, qualis eſt in caſu
nr̄o, debet cenſeri relata ad oīa ſubſequuta, & poſita,
ſeu expreſſa in eadem oratione, quamuis diuerſimo
de, & difformiter cenſeatur relata, vt quoad vnū vti-
38 liter, quoad aliud inutiliter, quoniam † potentior eſt
actus præcedens ad ſequentes, vt influat in omnes,
q̃ econuerſo, vt not. in l. quiſquis ff. de leg. 3. & in l. 3.
§. filius ff. de liberis, & poſthumis, & per Bartol. in l.
quia in princip. ff. de conditio. & demonſtratio. & ita
in terminis noſtris dicit Paul. de Caſtr. in d. l. quæ con
ditio in princip. penul. colum. ibi tu pone exemplum
notab. vbi voluit etiam vnū, quod optimè nobis inſe-
39 ruit: Nam de iure hoc eſt clarum, ꝙ † conditio ap-
poſita per verba generalia circa inſtitutionem hære-
dum non refertur, nec cēſetur repetita in ſubſtitutio
ne, quoniam ſolum concernit gradum inſtitutionis
l. ſub conditione, & ibi Bart. & omnes communiter
ff. de hæredi inſtituendis, & d. l. quæ conditio in prin.
& per Salicetum & alios in l. vnica §. pro ſecundo O.

de caduc.toll.cadē ratione cōditio appoſita circa ſub
ſtitutionē non refertur ad gradū inſtitutionis, nec ad
40 illum cenſetur repetita, vt ibi colligitur, † & tamen ſi
conditio fuerit appoſita, & expreſſa poſt omnes gra-
dus videlicet poſt inſtitutionē, & ſubſtitutionē, ad om
nes refertur, ſi verò cōditio fuiſſet appoſita, & expreſ
ſa ante inſtitutiones, & ſubſtitutiões, multò magis ad
omnes debet referri illa ratione, qa potētior eſt actus
præcedens ad ſequentes, vt influat in omnes, quàm
econuerſò; ita declarat notabiliter Pau.de Caſtr. in d.
l.quæ conditio. Vnde quamuis hæc conditio in caſu
noſtro tantum ad vulgarē debuiſſet referri, & non ad
fideicommiſſariā, quādo fuiſſet in medio appoſita ra
tionibus allegatis ſupra in argumento, tamē ſi fuiſſet
appoſita poſt omnes, hoc eſt poſt vulgarem, & fidei-
commiſſariā, ad omnes debuiſſet referri, vt eſt de mē
te Paul.de Caſtr.& Bart. in locis præallegatis; ergo à
fortiori debet referri ad omnes, vt in omnes influat,
ſi fuit appoſita ante omnes ſubſtitutiones, per prędi-
cta: ſed in caſu noſtro conditio fuit appoſita ante ex-
preſſionē omniū ſubſtitutionū in eadē oratione, &
verbis generalibus, ergo debet referri, & intelligi rela
ta ad omnes, quamuis diſſormiter poſsit referri, &
quoad vnam vtiliter, & quoad aliam inutiliter. ¶ Et
ſi diceret, ꝙ nullo modo debet referri ad fideicōmiſ-
ſariā, quoniam ſic vitiatur, & annullaretur, & ſemper
debet fieri interpretatio, vt actus cōſeruetur, iuribus
vulgaribus; Ad hoc reſponderi pōt, ꝙ imputandū eſt
teſtatori, qui ipſemet appoſuit hanc conditionem,
quam ſcire debuit eſſe impoſsibilē tale impoſsibilita
te, quæ vitiaret ſubſtitutionē fideicōmiſſariā, ſecun-
dum quod ſupra declarari ex mente Barto. in d.l.j.ff.
41 de cōdit.inſtit.qui hoc dicit: & † quamuis ſemper fie
ri debebat interpretatio, vt actus valeat, & conſeruet
etiam reijciendo impoſsibilitates, quæ impedirent,
tamen hoc nō procedit, quando actus eſſet factus ſub
conditione impoſsibili ratione perplexitatis quoniā
tunc magis toleratur, quòd actus nō valeat, & pereat
propter huiuſmodi adiectionē impoſsibilitatis, quā
quòd impoſsibilitas reijciatur, vt actus valeat, vt cla-
rè, & apertè colligitur ex not.per glo.Bartol.& alios
in d.l.j.ff.de conditio.inſtitutio. & plenius dixi ſupra.
¶ Nō obſtat tex.in l.mulieri, & Titio ff.de cōd. & de-
monſt.vbi conditio, quæ fuit poſtpoſita, & q̄ diuerſi-
modè refertur ad omnes pręnominatos, vitiat, & reij
citur, quatenus eſt impoſsibilis, ad hoc, vt legatū vale
42 at in perſona vtriuſque, quia reſpondeo, † ꝙ ibi reij-
citur condictio reſpectu mulieris, & non reſpectu ti-
tij, quia reſpectu mulieris erat impoſsibilis de iure,
hoc eſt turpis, & cōtra bonos mores, videlicet impe
43 ditiua matrimonij, at reſpectu titij erat poſsibilis, † &
ꝯditio impoſsibilis de iure non vitiat actum, ſed vitia
tur, & reijcitur, quatenus eſt impoſsibilis, & quatenus
eſt poſsibilis, valet, & facit actum conditionalē, vt vo
luit Bartol.in d.l.j.in vltim.colum.ff. de ꝯditio.inſtit.
ſed in caſu noſtro hæc conditio, ſi contigerit aliquē
prædecedere ipſi teſtatori, quoad ſubſtitutionē fidei
commiſſariam dicitur eſſe impoſsibilis ratione per-
plexitatis, quæ nō vitiatur, ſed vitiat diſpoſitionem,
vt ſupra declaraui, ergo &c. Vel dato, ſed non ꝯceſſo,
quòd diceretur impoſsibilis de iure, dico etiā, quòd
vitiaret ſubſtitutionem fideicommiſſariam per aliàs
dicta ſupra. ¶ Vltimo pōderari poteſt ad fauorem fi-
liorum domini Feliſij illa alia particula teſtamenti,
44 † in qua dicitur, ſin autem ex aliquo, vel aliquibus ex
dictis ſuis filijs ſic præcedentibus ſupereſſe contige-
rint ſolum filiæ fœminæ legitimæ, & naturales, vo-
luit, & reliquit ipſe teſtator eo caſu, quòd dictæ filiæ
fœminæ ſolum habere debeant in bonis, & hæredita
te ipſius teſtatoris dotes ꝯcedentes ſecūdū facultates

ipſius teſtatoris, cum & quando nubent, & ꝙ [illegible]
alimentari debebant expenſis hæreditatis ipſius [illegible]
toris, & in reſiduo toto bonorū hæreditatis ſuæ [illegible]
cti, ſeu dictorum prædecedētis, vel p̄decedē[illegible]
tuit hæredes ſuos, & ſubſtituit alios ex filijs [illegible]
p̄dictis ipſius teſtatoris tunc ſuperſtites, & p̄dec[illegible]
tis, vel p̄decedentium ex eis liberos maſculos [illegible]
mos, & naturales æquis portionibus inter eos [illegible]
pes tamen vulgariter, & per fideicōmiſſum [illegible]
tor in hac particula fecit ſubſtitutionem etiam [illegible]
commiſſum ſimpliciter prædecedenti, nec [illegible]
cedenti ipſi teſtatori, & ꝯſequenter poteſt intelligi [illegible]
p̄decedēte non ipſi teſtatori, ſed alijs inſtitutis, [illegible]
fratribus ſuis cohæredibus, & hoc attenta natura [illegible]
deicommiſſariæ ſubſtitutionis, quæ non poſſet fieri
hæredi prædecedenti teſtatori, ſed bene prædeceden
ti alij inſtitutis, vt ex prędictis colligitur: & [illegible]
ret teſtatorem voluiſſe facere ſubſtitutionem vul-
garem, & fideicommiſſariam in caſu, quo [illegible]
inſtitutis prædecederet ſimpliciter; vnde [illegible]
ditio ꝯueniat vtrique ſubſtitutioni, neceſſe [illegible]
quod intelligitur quoad vulgarem de præd[illegible]
viuo teſtatore, & ante aditam hęreditatē, [illegible]
caſus vulgaris d.l. cū proponas, cū ibi not. [illegible]
fideicommiſſariam intelligatur de prædece[illegible]
mortem teſtatoris, & poſt aditā hæreditatem [illegible]
lijs inſtitutis; quia nō aliter poſſet habere lo[illegible]
ſtitutio fideicommiſſaria, vt ſæpe dictum [illegible]
etiam euidenter demonſtratur ex illis verbis [illegible]
duo toto bonorum ſuæ hæreditatis, & dicit [illegible]
rum ſic prædecedentis, vel prędecedentium [illegible]
dum teſtator dixit in reſiduo toto bonorum [illegible]
reditatis, apparet, quòd ipſe hoc voluit referre ad vul-
garem ſubſtitutionem, quia p illam ſubſtitutus [illegible]
dit in bonis, & hæreditate ipſius teſtatoris, & non [illegible]
ſius hæredis, cui fit ſubſtitutio, cum ſubſtitutio vulga
ris habeat locum ante aditam hæreditatem, & [illegible]
poſt, vt in l.poſt aditam.C. de impuber. & alijs [illegible]
tut. & per eam ſuccedat in bonis, & hęreditate [illegible]
teſtatoris, vt per Bartol.in l.j.ff.de vulgar. & pu[illegible]
quando verò poſtea teſtator dixit dicti, ſeu [illegible]
ſic p̄decedentis, vel p̄decedentium, apparet, ꝙ [illegible]
luit referre ad fideicommiſſariam ſubſtitutionem, &
ſic ad tempus, quo aliquis ex inſtitutis prædecederet
poſt mortē teſtatoris, & poſt aditā hęreditatē, quo-
niam bona hæreditatis non poſſunt dici fuiſſe [illegible]
hæredis, niſi poſt aditam hæreditatem, & ꝯſequ[illegible]
poſt mortem teſtatoris argumen.d.l. qui ſuper[illegible]
& l.neminem ff.de acquirend.hæredit.iuncta [illegible]
des, cum ibi not.ff.de acquir.poſſ. Et conſequenter
voluit teſtator ſubſtitutos admitti ad bona hęredis p
decedentis, de neceſsitate præſupponendū [illegible]
p̄decedētē adiuiſſe hæreditatē, & ſi prędeceſſiſſe [illegible]
mortē teſtatoris, alioquin hęreditas nō potuiſſet [illegible]
ri, nec poſſent dici bona ipſius prædecedentis, [illegible]
ciūtur p aditionem hæreditatis ipſius hæredis [illegible]
tis d.l.hæredes cum ſimi. & deſinūt eſſe bona [illegible]
ris l.ſed ſi plures.§.filio ff.de vulg.& pupil.& [illegible]
l.j.§.veteres ff.de acq.poſſeſſ.& ſic ex p̄dictis cla[illegible]
fert, ꝙ illa verba ſic p̄decedētis, vel prædecedentium
reſpectu fideicōmiſſariæ debent intelligi de præde[illegible]
dēte alijs filijs inſtitutis, & nō viuo teſtatore, ſed p[illegible]
mortē, & poſt aditā hr̄editatē. ¶ Huic conſideratio[illegible]
ſubtiliter factæ iudicio omnium poteſt ſana [illegible]
dari reſponſio, dico, enim quòd non eſt verū, [illegible]
tor in hac ſequenti particula teſtī fecerit ſubſti[illegible]
nem in caſu, quo aliquis ex filijs ſimpliciter [illegible]
deret, ſed in caſu quo aliquis ex dictis ſuis filijs [illegible]
cederet, vt ibi, ſin aūt ex aliquo ex dictis ſuis fili[illegible]
decedētibus, & ibi ſic p̄decedētis, vel p̄decedē[illegible]

quæ dictio sic adiecta verbo p̄decedentis,& p̄decedē
tibus facit cessare contrarietatē,& obiectū remouet,
quia intelligitur de p̄decedente similiter,vt supra dictū
est, videlicet de p̄decedente ipsi testatori : † Hæc.n.
dictio sic est relatiua,seu repetitiua,& facit relationē,
& repetitionē cū oībus qualitatibus p̄cedentibus , vt
probat in c.cū tu,&c.quāto de vsur.& importat idē,ꝙ
similiter,vt dictū fuit supra,c.veniens de iureiurā.& ē
bonus tex.in c.ad nostrā il 3.eo.tit.ibi,sic ergo faciēs,
vt dictū fuit prius,& faciunt no.per Bar.in d.l.in repe
tendis in 2.colum.q dicit, † ꝙ illis casibus,qbus ꝑ ali-
quā dictionē relatiuā,& repetitiuam fit repetitio,de-
bet intelligi,ꝙ fiat cū omnibus qualitatibꝰ,& adiectio
nibus præcedētibus,Præterea † ex quo hæc dictio sic
facit idē,& per hāc dictionē adijcitur aliquid præ-
dictū,& de illo cōstat,stabit limitatiuè,vt in simili vo
Bart.i extrauag.ad reprimē.in verb.ꝓut de verbo
quod idē importat,quod sic,vt ibi per Bar.¶ Et si
diceret,ꝙ hæc dictio sic aliter refert,& repetit, quàm
dictū fuerit,nā debet intelligi,vt referat,& repetat de
prædecedētibus absque liberis masculis,& ita debet sub
intelligi sic prædecedentibus, & sic prædecedentis vide
licet sine liberis masculis , quoniā de illis supra dictū
fuerat,& consequenter conditio præcedens restricta
ad tempus debet intelligi repetita absq; tempore , &
cum illa alia qualitate sine liberis masculis ꝓpter na-
turam fideicommissi , & vt fideicommissum valere
possit,secundo potest intelligi , vt referat , & repetat
de prædecedentibus, videlicet nō ipsi testatori, sed
alijs institutis,vt conseruetur fideicōmissum:Ad
hoc respondeo & ad primū dico , ꝙ non potest
intelligi, vt repetat de prædecedentibus tātum absq;
liberis masculis,& consequenter, ꝙ dictio sic repetat
etiam qualitatem illam sine liberis masculis , quoniā
posito,ꝙ hæc dictio sic fuisset expressa , oīno hæc
verba, seu hæc pars conditionis sine liberis mascu
lis supponebatur,& dicebat̄ expressa ex alijs verbis, vide
licet sin autem superesse cōtigerint solū filiæ fœmi-
næ legitimæ &c.ex quibus manifestè infertur, ꝙ testator p̄iup
hunc casum , & expresè loquutus fuit de prædece-
dentibus sine liberis masculis , etiam absq; eo , ꝙ ap-
posuisset dictionem sic, vnde vt hæc dictio sic aliqd
operetur, & dicatur per eam repeti aliqua qualitas
præcedens,debet intelligi , vt repetat de p̄decedenti-
bus ipsi testatori,quia de illis principaliter,& plenius
testator fuerat loquutus,argu.l.si quando.ff.de lega.
Ad secundum respondeo,ꝙ non debet intelligi,vt
repetat de prædecedente cæteris filijs institutis,& co
hæredibus ipsius prædecedentis,tum quia nō dicere
tur fieri repetitio qualitatum prædecedētiū, ex quo
de prædecedente alijs filijs institutis non fuerat facta
prius aliqua mentio , vt colligit̄ ex prioribus verbis
testamenti,& dictio sic refert,& repetit qualitates,&
adiectiones præcedentes,vt supra , tū quia † nunquā
subintelligēda est persona extrinseca,& non expres-
sa argu.l.si ita stipulatus.§.grisogonus,& ibi Bar.ff.de
verbo.obligat.& ideò non potest intelligi de sic p̄de
cedentibus, hoc est de prædecedentibus alijs filijs in-
stitutis,quoniā de ijs nō fuerat loquutus testator, sed
solū de p̄decedētibus ipsi testatori:vnde cū verba re
ceperit,non debet sic exponi, nec subaudiri.l.ille aut
ff.de leg.3. Præterea posito, ꝙ intelligi posset de
prædecedente cæteris filijs institutis,adhuc dico,ꝙ nō
posset esse locus in casu nostro substitutioni fideicō
missariæ , cum ipse Franciscus non prædecesserit ēt
alijs suis fratribus institutis , & cohæredibus suis, sed
vltimo loco post oēs decesserit,ergo &c.¶ Nec ob
stat,ꝙ hoc debet operari natura fideicōmissi , quod
alias valere non posset, q̄a ex p̄dictis satis colligit̄ re-
sponsio.¶ Et similiter nō obstat id , qđ dicebat̄ supra
in argumēto ponderando illa verba bonorū suæ hr̄-
ditatis,& dicti,seu dictorū sic prędecedentis,vel p̄de
cedentiū &c.ex q̄bus verbis inferebat̄, ꝙ testator cla-
rè fuerat loquutus ēt de casu, quando bona hr̄ditatis
fuissent effecta ipsius p̄decedentis vel p̄decedentiū,
& ꝯsequenter,ꝙ hr̄ditas testatoris fuisset adita, quod
nō potuit esse,nisi ꝑ mortē testatoris, vt supra. Quia
49 ad hanc subtilē inuestigationem respondeo , ꝙ † ex
quo filij in vita patris à iure reputantur quodā mo-
do domini, & bona patris ēt ipso viuente censentur
esse ēt ipsorum filiorū.l.in suis, & ibi gl. & doct.ff.de
lib.& posth. l. cū ratio in princ.ff.de bon.damnat.di-
co,ꝙ ēt intelligēdo , testatorē solum voluisse loqui
de prædecedētibus ipsi testatori,prout solū loqui vo
luit,satis verificantur illa verba bonorū suæ hr̄ditatis
& dicti seu dictorū sic p̄decedētis , vel prædecedētiū
&c.Præterea hæc cōsideratio facta supra in argumē-
to vr̄ p̄supponere vnū,quod est falsissimū,videlicet,
ꝙ per vulgarē succedat̄ in bonis , & hr̄ditate testato-
ris,sed per fideicōmissariam in bonis, & hæreditate
50 grauati hæredis,quod vltimum non est verū, † quo-
niam sicut per vulgarem dicitur succedi in bonis, &
hæreditate testatoris, ita per fideicommissariā in bo
nis,& hæreditate testatoris, & nō ipsius hæredis gra
uati,tex.est clarus,& ibi Alexan & alij in l.cohæredi
§.cum filiæ ff.de vulga.& pup. & dicit Ang. in consi.
sio 98.incip.considerandum in j. col. ꝙ per fideicō-
missariam substitutionem nullo modo quis dicitur
succedere hęredi grauato,sed solū testatori,per tex.
in d.§.cū filiæ,& ex hoc ipse ibi infert,ꝙ si testator di
xerit,ꝙ substituebat in bonis,& hr̄ditate hæredis gra
uati decedentis,nullo modo substitutio potest dici fi
deicōmissaria, quæ verba optimè nobis inseruiunt.
Secūdo principaliter rn̄deo huic vltimo argumēto,
vt ēt dixi in primo meo cōsilio,ꝙ substō facta in hac
secūda particula testamēti in illo vers.sin aūt &c.vsq;
ad finē facta fuit in alio casu q̄ euenerit,nā facta fuit
sub cōditione, & in casu , quo aliq̄s ex filijs institutis
sic p̄decederet cū filiabus fęminis superuiuentibus ,
& superstitibus;qui casus nō euenit in ꝑsona Franci-
sci,quoniā ipsi non superfuerūt,nec superstites exti-
terūt filiæ fœminæ legitimæ,ergo &c.¶ Et si dicere
tur,ꝙ non est verum,ꝙ substō fuerit facta sub hac cō
dōne filiarū superuiuētiū & superstitū,sed illa ꝯditio
de filiabꝰ fœminis fuit apposita,& adiecta legato do-
tiū,& ita illa cōditio bebet referri tantū ad legatū do
tis relictū filiabus p̄decedētis,vel p̄decedentiū, & nō
ad substitutionē vulgarē, & fideicōmissariam postea
factam,ad hoc respondeo , ꝙ contrarium est verius.
ꝙ immo conditio de filiabus fœminis prædeceden-
tis fuit apposita nedū legato dotium , sed etiam sub-
stitutioni:Nam testator in prima parte fecit substitu
tionem in casu,quo contigerit aliquem ex institutis
prędecedere ipsi testatori sine liberis masculis,vel cū
liberis masculis dumtaxat , in secunda verò particu-
la ibi,sin autem ex aliquo &c.voluit prouidere, & fa
cere substitutionem in casu,quo aliquis sic prædece-
deret,videlicet ipsi testatori,vt dixi supra , solum cū
filiabus fœminis,vt inferunt illa verba superesse con
tigerint solum filiæ fœminæ legitimæ &c.Item vt ēt
52 colligitur ex illis verbis aduersatiuis , sin autē , † quę
veniūt aduersatiuè, retentis terminis præcedentibus
iuxta q̄ habent̄ in l.si ita scriptum,& ibi Bart.ff. de li-
ber.& posth.l.hoc amplꝰ §.de his,& ibi gl. ff.de dān.
infec.dictiones.n. aduersatiuæ aduersantur semꝑ re-
tentis terminis pręcedentibus l.2.§.ꝙ si,& ibi Pau.de
Cast.ff.sol.mat.gl.ī §.itē lapilli inst.de rer.diuis.& do-
minus meus Soz.in l.j.§.1.in 2.colu.ff. de acqui. poss.
¶ Et ꝙ hæc conditio de filiabus fœminis prædece-
dentis censeatur apposita nedum ad legatum dotiū,
sed

ſed etiam ad ſubſtitutionem vulgarem, & fideicõmiſ
ſariam, & ad vtrunq; ſit referenda, oſtẽdo in primis
ex eo, qđ hæc conditio fuit appoſita ante legatũ, &
ſubſtitutiones poſtea factas, ergo ad oĩa debet refer-
ri per ea, q̃ voluit Bar. in d. l. q̃ conditio, & ibi Pau. de
Caſt. ff. de cond. & demon. & dixi ſupra. ¶ Secũdò &
52 melius hoc demõſtro, † põderando iſta verba aduer
ſatiua ſin aũt ex aliquo &c. iunctis not. per Bar. in d. l.
in repetẽdis in fi. verb. qui dicit, ꝙ ſi teſtator prius fe-
cerit inſtitutionẽ, vt puta dicẽdo filiũ meũ hæredem
inſtit uo, & plura ẽt legata, & diſpoſitiones, deinde ꝑ
verba iſta aduerſatiua, quod ſi, vel per verba ſin aũt,
dixerit, ſi autẽ filius meus deceſſerit ſine liberis ſub-
ſtituo Titiũ, Caio lego fundũ, Sẽpronio lego domũ
&c. ꝙ in oĩbus legatis, & diſpoſitionibus factis poſt il
la verba aduerſatiua, ſin autẽ, vel ſimilia, intelligetur
adiecta, & appoſita illa cõditio, ſi fili⁹ deceſſerit ſine
liberis: ergo cũ in caſu noſtro poſt ſubſtitutiones fa-
ctas in prima parte teſtamenti teſtator per iſta verba
aduerſatiua ſin autẽ, ex aliquo ex dictis ſuis filijs ſic p̃
decedẽre cõtigerint filiæ fœminæ &c. fecerit legatũ
dotiũ, itẽ ſubſtitutiones vulgarẽ, & fideicõmiſſariã,
ergo in oĩbus dicetur hæc cõditio de filiabus fœmi-
nis expreſſa, & adiecta per illa verba aduerſatiua ſin
aũt &c. ¶ Tertio hoc idẽ apertius oſtendo, nã in hac
ſecũda particula teſtamẽti, ibi ſin aũt, vel ibi ẽt in reſi
duo &c. qui verſ. venit cõtinuatiuè ad p̃cedẽtia, teſta-
tor nõ fecit ſubſtitutionẽ de tota hr̃ditate, nec de oĩ-
bus bonis, ſed de reſiduo eius, qđ ſup eſſet, deductis
dotibus relictis filiabus in caſu, quo ſupereſſent filiæ
fœminæ, ergo ſequit̃, ꝙ ſicut relictũ dotiũ dicitur fa
ctũ ſub illa cõditione, ita ſubſtitutio facta de reſiduo,
cũ ſolũ teſtator conſiderauerit reſiduũ bonorũ reſpe
ctu dotium relictarũ dictis filiabus in caſu, quo filiæ
53 fœminæ ſupereſſe contigerint: † Et quamuis reſidui
appellatione totum contineatur. l. 2. cum ibi not. C.
de hæred. inſtituen. tamen hoc eſt verum, quãdo de
parte non appareret aliter prouiſum, vt ibi habetur;
ſed in caſu noſtro apparet prouiſum de parte bono-
rum pro cauſa dotis in caſu, & ſub conditione, ſi cõ-
tigerint ſupereſſe fœminæ, deinde apparer ſubſtitu-
tionẽ factã eſſe de reſiduo bonorum, ergo debebit in
telligi ſubſtitutionem fuiſſe factam ſolũ de parte bo-
norum, & ſic reſiduo, conſiderando reſiduum reſpe
ctu bonorum relictorũ pro dotibus; ſicut igitur reli
ctum dotiũ fuit factũ ſub illa conditione, ita & ſubſti
tutio facta de reſiduo bonorum: & hæc eſt vera intel
ligẽtia huius ſecũdæ particulæ teſtamenti, nec aliter
põt dici directè cõſiderãdo. Et ex p̃dictis iudicio om
niũ rectè intelligentium apparent reſoluta oĩa, quæ
multum videbantur ſtringere contra filios dicti Ia-
cobi reos conuentos. ¶ Aliqua etiam poſſent addu-
ci pro reſponſione nonnullorum, quæ aliàs adducta
fuerunt in voce per quendam excellentiſsimum ad
uocatum partis aduerſæ: ſed quoniã illa quoque ex
p̃dictis ſatis apparent reſoluta, & etiam ſunt ſatis de-
bilia, vt fortè poterũt iuſtiſsimi, & excellentiſsimi iu
dices ꝑ ſe percipere, ideò decreui vlterius me nõ ex-
tendere, cũ ſatis ex p̃dictis, & ex alijs aliàs conſidera-
tis conſtet de optimo iure filiorum Iacobi, & de nõ
iure filiorum domini Feliſii, Laus Deo.

SUMMARIUM.

1 *Hæres, vel legatarius grauatus aliquid facere non cadit à iure ſuo, neque legato priuatur, ſi non fecerit, quando teſtator in caſu, quo non faceret, nec hanc, nec aliam pœnam impoſuit, neque vlterius proceſſit.*

2 *Subſtitutio facta ſimpliciter per verbum ſubſtituo hr̃dibus inſtitutis, abſque aliquibus verbis tractũ, ſeu diſtributionem tẽporis importantibus vulgaris dicitur, & non fideicommiſſaria.*

3 *Etiam ſi facta eſſet per illa verba, inuicem ſubſtituo.*

4 *Frater patruelis p̃fertur ſorori ipſius defuncti ab inteſtato in ſucceſſione bonorum patrimonialium, & allodialium ſtante ſtatuto, ꝙ agnati vſque ad quartum gradum ſecundum ius canonicũ ab inteſtato ſuccedant, ac præferant̃ filiabus fœminis defuncti, & alijs oĩbus fœminis cuiuſcũque lineæ, & gradus ĩ ciuitate Ferrariæ idẽ ẽ quoad bõa emphyteoſis eccleſiæ ...*

5 *Etiã ſi aliud ſtatutũ extaret, in quo ſaluũ eſſet ipſis mulieribus nuptis, & nubentis omne ſuũ ius, quod habent in bonis auorum, patrũ, & auiarum, ſi contingeret ipſos mori abſque filijs, & filiabus, & etiam in bonis fratrum relictorum hæredum, ſi contingeret eos mori ſine filijs, & filiabus, ſtante principis decreto, ꝙ ſeruanda eſſent ſtatuta ſpecialiter in cauſis prouidentia, & illis ſpecialiter non prouidentibus, ius commune.*

6 *Statutum, de quo proximè, idem, quod ius commune diſponit.*

7 *Statutum diſponẽs idẽ, quod ius cõmune, dicit eſſe ius commune, & non prouiſio ſtatutaria, maximè ſi non ſpecialiter diſponeret, ſed per verba generalia ſe ad ius commune referret.*

8 *Et tunc ius commune attenditur, & non ſtatutum.*

9 *Caſus mixtus non comprehenditur ſub diſpoſitione ... loquente de caſu ſimplici.*

11 *In ſucceſſione inteſtata bonorum emphyteoſ. eccleſiæ frater patruelis præfertur ſorori ipſius defuncti, ſtante conuentione inueſtituræ, ꝙ ſi quis moriatur ab inteſtato, vel ſine legitima voluntate res ſibi ad liuellum renouandum conceſſæ ueniant ad agnatos ſecundum gradus prærogatiuam, & iis deficientibus, deueniant ad cognatos: Quod verum eſſet ... ſi bona conceſſa eſſent pro ſe, & hæredibus, nu. 13.*

12 *Agnatorum appellatione in contractibus maſculi tantum, & non fœminæ comprehenduntur.*

13 *Hæredum appellatione extranei maſculi, & fœminæ veniunt.*

14 *Verbum hæredes ratione ſubiectæ materiæ diuerſimodè capitur.*

15 *Hæredis appellatione fœminæ non continẽtur, ſi maſculi extent, ſtante ſtatuto, ꝙ maſculi fœminis ab inteſtato præferantur, ſecus ſi maſculi non extarent.*

16 *Filia fœmina aliàs à ſucceſſione vniuerſali excluſa propter maſculos eſt dotanda, & alenda de bonis paternis.*

17 *Falcidia pro legitima iure naturæ debita capitur, quando ... reſpectu filiorum fit mentio.*

EPITOME.

SVBSTITVTIO facta hoc modo, & eiſdẽ hæredib⁹ meis oẽs filios eorũ maſculos legitimos, & naturales, & deſcẽdentes ab eis ſibi inuicem ſubſtituo, ſimpliciter in ſtirpem, & non capita, ſolum vulgarem inter hæredes, ipſorumq́; filios continet.

Si duo ſint in loco ſtatuta, quæ ibi ſeruentur, vnũ, quod ſolum ſaluet mulieribus nuptis, & nubendis omne ius, quod habent in bonis auorum, patrum, & auiarum, ac etiam in bonis fratrum relictorum hæredum, ſi contigerit eos mori ſine filijs, & filiabus, & alterum diſponat, quòd agnati vſque ad quartum gradũ ſecundum ius canonicum ab inteſtato ſuccedant, ac præferantur filiabus fœminis cuiuſcunque lineæ, & gradus, frater patruelis in ſucceſsione inteſtata præfertur ſorori ipſius defuncti, ſtante principis decreto in loco illo, ꝙ ſeruari deberent ſtatuta ſpecialiter in cauſis prouidentia, & illis ſpecialiter non prouidentibus, eſſet ad ius commune recurrendum.

In ſucceſsione inteſtata emphyteoſis eccleſiaſticæ etiam conceſſæ pro ſe, & hæredibus, ſtãte ſtatuto Ferrarienſi, frater patruelis præfertur ipſi ſorori, & maximè quando pacto inueſtituræ conuentum eſt, ꝙ ſi quis moriatur ab inteſtato, vel ſine legitima voluntate, res ſibi ad liuellum renouandum conceſſæ deueniant ad agnatos ſecundum gradus prærogatiuam, & agnatis deficientibus, ad cognatos.

CONS